

PARTIDUL COMUNIST ROMÂN, STEGAR AL LUPTEI PENTRU INDEPENDENȚA ȚĂRII, IMPOTRIVA FASCISMULUI

de GHEORGHE ZAHARIA

Continuator al luptei revoluționare și democratice a poporului român, al tradițiilor mișcării muncitorești și socialiste, Partidul Comunist Român a luptat neobosit, timp de o jumătate de secol, împotriva exploatării și asupririi, dând o înaltă pildă de devotament față de interesele sociale și naționale fundamentale ale poporului român.

Profundul patriotism al maselor muncitoare din România și al partidelor lor comunist, solidare cu lupta popoarelor din toate țările pentru apărarea ființei și libertății lor naționale, și-a găsit o strălucită afirmare în timpul luptelor împotriva pericolului fascist, a agresivității și expansiunii Germaniei hitleriste.

În anii premergători celui de-al doilea război mondial, când erau în joc destinele istorice ale poporului, Partidul Comunist Român a fost unica forță politică consecventă care a susținut că singura cale pentru salvarea independenței naționale a României era aceea a coalizării tuturor forțelor democratice patriotice în scopul zdrobirii fascismului, asigurării unui regim real democratic, pe care să se sprijine solid o politică externă de prietenie și alianță cu Uniunea Sovietică, cu toate statele care se opuneau agresiunii Germaniei naziste și aliaților acesteia.

În pofida condițiilor aspre ale ilegalității, a persecuțiilor și propagandei anticomuniste a burgheziei, platforma de luptă a partidului comunist, de unire a tuturor forțelor democratice, progresiste și patriotice, pe baza unor țeluri comune, corespunzătoare intereselor superioare ale poporului muncitor și ale patriei, a lărgit influența partidului în mase, a dus la apropierea unor cercuri democratice din rîndul tuturor păturilor sociale.

Justețea orientării partidului a fost confirmată de importante acțiuni populare cu caracter antifascist, de realizarea unor alianțe, la care, alături de P.C.R., au participat Partidul Socialist, Partidul Socialist-Unitar, Fron-

mul plugarilor, Madosz, unele organizații ale Partidului Social-Democrat, dizidențe sau organizații ale Partidului național-tărănesc, Partidul radical-tărănesc și Partidul țărănesc (dr. N. Lupu). Succesele obținute în alegerile parțiale din 1936 din județele Mehedinți și Hunedoara, în alegerile din 1937 pentru consiliile locale la Ploiești, Iași, Cluj, Bihor și în alte localități au verificat eficiența luptei unite a forțelor democratice, posibilitatea realizării unui larg front contra fascismului, pentru apărarea independenței țării.

Încă din primii ani ai instaurării hitlerismului, înțelegând pericolul ce-l reprezenta fascismul german pentru libertatea și pacea popoarelor Europei, Partidul Comunist Român a luat în mîinile sale steagul luptei pentru interesele fundamentale ale poporului. „Noi, comuniștii — glăsuiește un document al P.C.R. din 1 noiembrie 1935 — sîntem gata să apărăm cu arma în mîină independența României, dacă țara noastră ar fi silită să ducă un război național de apărare contra imperialismului fascist”¹.

Preocupați de destinele țării, comuniștii au preconizat înfăptuirea unor măsuri concrete, în scopul întăririi capacității de apărare a României împotriva agresorilor fasciști. Astfel, în cadrul lucrărilor plenarei lărgite a Comitetului Central al partidului din august 1936 au fost indicate căile organizării rezistenței populare împotriva unui atac din partea fascismului german, prin măsuri de ordin politic, economic, social și militar, pentru „întărirea capacității de apărare a țării și a armatei române”. Ținînd seama de faptul că desfășurarea și deznodămîntul războaielor depind în măsură hotărîtoare de moralul luptătorilor de pe front și din spatele frontului, de potențialul economic al țării, plenara a subliniat necesitatea imperioasă a ridicării economice și culturale a maselor, ceea ce putea să asigure combativitatea înaltă și puterea lor de rezistență. Cu privire la armată se cerea respectarea demnității militarilor, crearea unor condiții de trai și instruire omenești, astfel ca, dintr-un instrument de oprimare a poporului, ea să devină apărătorul devotat al acestuia. Totodată, plenara sublinia că, în cazul în care România va fi atacată de Germania hitleristă sau de alte puteri fasciste, „comuniștii vor considera necesară apărarea fiecărei palme de pămînt a țării noastre”, se vor situa în „primele rînduri ale luptătorilor pentru respingerea agresunii fasciste”².

În iunie 1938, în platforma adresată tuturor partidelor și organizațiilor democratice, tuturor cetățenilor iubitori de democrație, progres și pace, reluînd ideea din manifestul din aprilie același an, printre măsurile de ordin politic

¹ Arhiva Institutului de studii istorice și social-politice de pe lingă C.C. al P.C.R. (în continuare: A.I.S.I.S.P.), cota A. XIX-23, nr. inv. 312.

² Loc. cit., Cota Ab. XX-3, nr. inv. 956.

se prevedea pregătirea temeinică și efecivă a apărării țării „prin înarmarea tehnică și sufletească contra primejdiei agresiunii fasciste”³, prin participarea activă și eficientă a maselor, cărora trebuia să li se creeze condiții pentru „a-și însuși mânuirea armelor și cunoștințe asupra artei militare”⁴.

În anii 1938—1939, starea de spirit ostilă fascismului a cuprins clase și categorii sociale ce reprezentau majoritatea poporului român. Apreciind dictatura regală ca o expresie a cercurilor celor mai reacționare, dar nefasciste, ale marelui capital și ale moșierimii, în frunte cu Carol al II-lea, P.C.R. a chemat clasa muncitoare, masele populare, toate partidele și organizațiile politice nefasciste la lupta pentru restabilirea libertăților democratice și a regimului parlamentar — constituțional, împotriva stării de asediu, dizolvării partidelor politice, a organizațiilor sindicale și a altor organizații democratice. În același timp, trăgând concluzii corespunzătoare realităților vieții politice românești și ținând seama de faptul că România reprezenta unul din obiectivele planurilor de cucerire ale Germaniei și ale aliaților ei, care amenințau însăși ființa statului național român, că în aceste împrejurări, guvernele dictaturii regale erau circumspecte și se opuneau unor asemenea planuri, partidul comunist a ajuns la concluzia pe deplin întemeiată că singura cale pentru apărarea intereselor vitale ale poporului român era lupta hotărâtă împotriva expansiunii Germaniei hitleriste și a oricăror compromisuri cu aceasta. La 24 ianuarie 1939, „Scînteia” atrăgea atenția că „ar fi o mare greșeală să confundăm regimul actual reacționar și antipopular cu fascismul și Frontul Renașterii Naționale cu o unealtă directă a acestuia”. Organul central de presă al partidului sublinia că „dușmanul principal este și rămîne Garda de fier. Împotriva Gărzii de fier — acestei agenturi teroriste de spionaj hitlerist — trebuie în primul rînd îndreptat focul principal”.

O luminoasă pagină în istoria partidului comunist și a poporului român o constituie exemplul lor de internaționalism militant, dat prin mișcarea de sprijin și solidaritate cu popoarele căzute victime fascismului. Animați de profunde sentimente patriotice și internaționaliste, cca 500 de comuniști și alți antifasciști români și-au adus voluntar contribuția, în cadrul brigăzilor internaționale, la lupta poporului spaniol pentru apărarea republicii democratice spaniole⁵.

³ Loc. cit., Cota Ab. XXII-9, nr. inv. 1011, documentul „Contra pericolului crescut de fascism și război”, iunie 1938.

⁴ Loc. cit., Cota Ab. XXII-13, nr. inv. 1015, manifestul „Momentul politic și sarcinile imediate ale muncitorilor înaintați din România”, aprilie 1938.

⁵ Vezi lucrarea „*Voluntari români în Spania*”, Edit. politică, București, 1971.

Mobilizate de partidul comunist și de alte organizații democratice antifasciste, masele muncitorești și-au exprimat hotărârea, în cadrul adunărilor prilejuite de sărbătorirea zilei de 1 Mai 1938, de a apăra independența și integritatea teritorială a României, cerînd guvernului să ia măsuri pentru „întărirea alianței cu Franța, Cehoslovacia, Iugoslavia, Înțelegerea Balcanică, încheierea pactului de neagresiune cu Uniunea Sovietică”⁶. În iunie același an, în broșura intitulată „După Austria, Cehoslovacia”, după ce demasca acțiunile acaparatoare ale guvernului de la Berlin asupra țărilor dunărene, Comitetul Central al P.C.R. sublinia necesitatea stringentă de a se adopta măsuri eficiente „împotriva atacului războinic pregătit de hitlerism”, și anume, „formarea unui bloc puternic al tuturor statelor amenințate”, sprijinite pe „o strînsă alianță politică și militară cu Uniunea Sovietică”. Partidul Comunist cerea totodată „să se afirme prin fapte concrete principiul securității colective, în cadrul principiilor de bază ale Ligii Națiunilor”⁷.

În martie 1939, cînd trupele hitleriste, care cotropiseră Cehoslovacia, ajunseseră la granițele țării, partidul comunist a adresat întregului popor un apel vibrant de „unire într-un singur front puternic contra lui Hitler și aliaților săi revizionisti”; el cerea maselor populare să impună guvernului a se uni „cu acele forțe externe care sînt hotărîte să lupte contra agresorilor fasciști”.

Chemările însuflețitoare ale partidului comunist au avut ecou în rîndurile muncitorilor, care își exprimau hotărârea de a apăra cu orice sacrificii integritatea teritorială a României. În cadrul unor ședințe de breaslă, ca aceea a muncitorilor metalurgiști din București, din 19 martie 1939, vorbitorii au arătat că muncitorii sînt gata „să se ducă la graniță, la Sighet, pentru ca să rupă capul lui Hitler acolo, la granița țării românești”, că ei salută măsurile luate de guvern „dacă în adevăr statul este decis să apere granițele”. Starea de spirit antihitleristă a maselor și-a găsit o puternică expresie în cursul marilor demonstrații antifasciste de la 1 Mai 1939 din București, Cluj, Iași, Timișoara, Bacău, Alba Iulia, Oradea și din alte localități.

Analizînd situația creată în urma evenimentelor din primăvara anului 1939, plenara a VI-a Comitetului Central al P.C.R., din iulie 1939, a atras atenția asupra faptului că se crease „primejdia dezmembrării și ocupării Ro-

⁶ A.I.S.I.S.P., cota Ab. XXII-13, nr. inv. 1015, manifestul citat, din aprilie 1938.

⁷ Loc. cit., broșura „După Austria, Cehoslovacia”, Edit. P.C.R., iunie 1938.

mâncii de către Germania fascistă și statele revizioniste“; pentru a preîntîmpina această situație, plenara vedea necesară „o politică de securitate colectivă în alianță cu statele democratice, în frunte cu marea țară socialistă — U.R.S.S. — o politică de transformare a Înțelegerii Balcanice într-un bloc de apărare împotriva agresorilor“⁸. În septembrie 1939, partidul comunist a subliniat pericolul grav și iminent, pentru țară, din partea Germaniei, după cucerirea Poloniei; el a cerut atunci organelor și organizațiilor sale locale să dezbata cu muncitorii, în cadrul breslelor, problemele politicii externe, să se creeze un curent puternic de opinie în măsură a determina guvernul să iasă din pasivitate, să rupă relațiile economice cu Germania, să lupte „contra agresorilor fasciști pentru apărarea și menținerea integrității granițelor țării noastre“⁹.

Deși numeroasele acțiuni antifasciste și rezultatele obținute confirmau posibilitatea realizării unei largi concentrări democratice antifasciste, ea n-a putut fi integral valorificată, datorită poziției anticomuniste, ca și a fricii de mase, manifestate de liderii reacționari ai partidelor burgheze, refuzului lor de a încheia o înțelegere pe plan național cu partidul comunist. În același timp, deosebirea de concepții și tactică între partidul comunist și partidele socialiste, practicile folosite în relațiile dintre ele nu au făcut posibilă realizarea frontului unic muncitoresc, ca nucleu al unui larg front antifascist. Evenimentele internaționale din a doua jumătate a anului 1939 și din 1940 au dus la instaurarea dominației Germaniei naziste asupra Europei, la activizarea organizațiilor fasciste și a cercurilor prohitleriste care se situau treptat pe primul loc al scenei politice românești.

Parte indisolubilă a mișcării antifasciste internaționale, mișcarea antifascistă din România, din anii premergători celui de-al doilea război mondial, mișcare în fruntea căreia s-a situat cu consecvență Partidul Comunist Român, a fost expresia indignării și protestului poporului român față de crimele fascismului, a grijii pentru libertatea sa și a celorlalte popoare, pentru soarta civilizației umane. Eroica luptă dusă de partidul comunist în acei ani, sub steagul celor mai înalte idealuri ale democrației și independenței naționale, a creat premisele unei noi etape a luptei de eliberare socială și națională, încununată cu succes în august 1944 și în anii care au urmat.

⁸ Arhiva Comitetului Central al Partidului Comunist Român, fondul 95, dosarul nr. 45.650, f. 2. — Manifest editat de Comitetul P.C.R. regiunea Prahova, 1 Mai 1939.

⁹ *Loc. cit.*, fondul nr. 1, dosarul nr. 225, fila 28.

DIE RUMÄNISCHE KOMMUNISTISCHE PARTEI, DER BANNERTRÄGER IM KAMPFE FÜR DIE UNABHÄNGIGKEIT DES LANDES UND GEGEN DEN FASCHISMUS

(ZUSAMMENFASSUNG)

Die Rumänische Kommunistische Partei, als unermüdlicher Kämpfer gegen die Ausbeutung und Unterdrückung, stellte sich unter den Gegebenheiten der Verschärfung der faschistischen Gefahr an die Spitze der antifaschistischen Bewegung in Rumänien.

Indem er die Rolle der R.K.P. als konsequenter Führer der Volksmassen hervorhebt, behandelt der Verfasser einige Aspekte aus der Tätigkeit der Kommunisten in den Jahren 1936—1940, zwecks Vereinigung aller demokratischen, fortschrittlichen und patriotischen Kräfte in eine antihitleristische Kampffront, wie auch die internationalistischen Beiträge des rumänischen Volkes im Kampfe gegen des Faschismus.

Die von der R.K.P. in dieser Zeit auf der 5. und 6. Plenartagung des Zentralkomitees ausgearbeiteten Dokumente, die bedeutenden antifaschistischen Aktionen in ganz Rumänien, zeigen die ständigen Bemühungen der Kommunisten, den Kampf für die Verteidigung der nationalen Unabhängigkeit Rumäniens zu organisieren, sowie den Patriotismus der Arbeitermassen Rumäniens zu lenken und die Vorbedingungen für einen neuen Abschnitt im Kampf für die soziale und nationale Befreiung zu schaffen.